De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* N°. 124).

Dit blad wordt gevregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE**, Abonnementen en Advertentiën aan de **ADMINISTRATIE** van **De Heraut**, Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 4 Maart 1888. N°. 532.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden *f* **1.30.** Afzonderlijke nummers aan het Bureel **10** Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureel, Warmoesstraat **106**, te Amsterdam.
Advertentiën: van **1** tot **6** regels **90** Cent; voor elken regel meer **15** Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen **10** Ct. per regel.

Het Lijden.

VIJFTIENDE ZONDAGSAFDEELING.

V.

> Jezus antwoordde: Gij zoudt geene macht hebben tegen mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom, die mij aan u heeft overgeleverd, heeft grooter zonde.
>
> Johannes 19 : 11.

Van oude eeuwen her beleed de Christelijke kerk in haar Apostolische geloofsbelijdenis, niet slechts dat de Christus *„geleden heeft"* maar ook bijzonderlijk, dat hij »geleden heeft *onder Pontius Pilatus.*"

Terecht zag de Catechismus in, dat dit niet toevallig was, maar diepen zin had, en stelt daarom afzonderlijk de vraag: *„Waarom heeft hij onder den rechter Pontius Pilatus geleden?"* en laat op die vraag uit de kern van het mysterie der verzoening dit schoone antwoord geven: *„Opdat hij, onschuldig onder den wereldlijken rechter veroordeeld zijnde, ons daarmede van het gestrenge oordeel Gods, dat over ons gaan zoude, bevrijdde."*

Dit nu gevoelt ieder, als het voor onze verzoening voldoende ware geweest, zoo maar het bloed van het heilig Godslam, hoe dan ook vergoten wierd, dan zou er geen oorzaak voor de vlucht naar Egypte zijn geweest, en het heilig zoenoffer reeds in den kindermoord van Bethlehem hebben kunnen vallen.

Of zegt ge, dat toch zijn optreden onder Israël noodig was, het zij zoo, maar zijn leven is ook later belaagd. Gedurig lezen we, dat zij steenen opnamen om hem te steenigen. Dien dood der steeniging had Jezus dan niet behoeven te ontwijken. Indien het alleen op zijn sterven door plenging van zijn bloed ware aangekomen, zou elke dood om het even geweest zijn, *mits hij maar gewelddadig stierve.* Een *moord* (want dat is Jezus' sterven altoos geweest) zou dan volstaan hebben; de *gerechtelijke* moord had kunnen uitblijven.

Maar dat is nu juist wat onze Catechismus ontkent. Neen, dat hij *stierf* was niet genoeg, dat hij *gewelddadig* stierf was niet voldoende; het punt waar het op aankwam was juist, dat hij stierf als *de gevonniste*, gedoemde en veroordeelde. „Hij moest met de misdadigers gerekend zijn", Zijn sterven moest over hem komen „als *een straf*, die ons den vrede aanbrengt". De „vloek", die op ons lag, moest op hem geladen. Hij moest „onder de wet" geboren worden, om voor de wet, en niet voor den steenworp van het gepeupel of den dolk van den moordenaar te bezwijken.

Doch dit is niet al. Er staat toch niet in de Geloofsbelijdenis, dat hij „onder een rechter," maar met name, dat hij „onder Pontius Pilatus" geleden heeft; en ook de zin van het noemen van dezen naam moet doorzien.

Vraagt men nu of in de Apostolische geloofsbelijdenis dit noemen van Pilatus' naam tot zijn recht gekomen is, dan koesteren we dienaangaande ernstigen twijfel. Er staat toch niet, dat hij *„gestorven* is onder Pontius Pilatus", maar dat hij »onder Pontius Pilatus *geleden* heeft", en neemt men dit naar de letter, dan schijnt het weinig meer aan te duiden dan een tijdsbepaling. Maar de Heidelberger heeft, en terecht, ook dit geloofsartikel dieper opgevat, en in Pontius Pilatus hier gezien *„den wereldlijken rechter"*.

Van dit punt gaan dan ook wij bij onze verklaring uit, en willen pogen de hoogernstige beteekenis van deze belijdenis duidelijk te maken.

Gelijk ieder Christen toe zal geven, en met uitzondering van de Wederdoopers, heel de Christenheid steeds erkend heeft, is de »wereldlijke rechter" drager van *de Majesteit Gods.*

Wanneer de vierschaar gespannen wordt „is God in het midden der vergadering". De mannen die daar zitten, zitten daar in den naam des Heeren, en zijn in zoo engen zin instrument in zijn hand en uitvoerders van zijn wil, dat de Schrift hen zelven *goden* noemt. En dat het juist deze overweging is, die ons het optreden van Pontius Pilatus bij Jezus' lijden en sterven verklaart, blijkt ten duidelijkste uit Jezus' eigen zeggen tot Pilatus: *„Gij zoudt geen macht tegen mij hebben, indien het u niet van boven gegeven ware."*

In dát zeggen ligt het mysterie van wat in het vellen van dit vonnis geschied is, en het is Jezus zelf, die ons met dit ernstige woord waarschuwt tegen de oppervlakkigheid, om toch niet aan Pilatus' persoon te blijven hangen; maar wel te bedenken, dat Pilatus op den rechterstoel daar zit *bekleed met macht van 's Heeren wege.*

Dit sluit natuurlijk volstrekt niet in zich, dat metterdaad het *ware* oordeel Gods over Jezus in het vonnis van Pilatus wierd uitgesproken. Ge weet beter. Zoo dikwijls de aardsche rechter martelaren tot den brandstapel heeft veroordeeld, heeft hij in dit ongerechtig vonnis een oordeel over zichzelven gebracht. Bovendien ook uit de lijfstraffelijke rechtspleging zijn de voorbeelden te over bekend van rechtbanken die den schuldige vrij lieten uitgaan, en den onschuldige naar den galg verwezen. De aardsche rechtspleging in alle landen levert hier voorbeelden van op. En het is daarom niets dan menschelijke preutschheid en hoogheid, als men niet dulden noch lijden kan, dat er over een uitspraak van den rechter scherpe critiek gaat.

Maar, en hier komt het op aan, zoodra de rechter zijn vonnis geveld heeft, 'tzij dat dit rechtvaardig, 'tzij dat dit onrechtvaardig was, bindt het *van Godswege.* Men moge er critiek op oefenen; men moge, gelijk onze martelaren, er nog stervend tegen protesteeren; *maar men moet er zich aan onderwerpen*, niet uit noodzaak of dwang, maar *om der conscientie wille*, gelijk de heilige apostel in Rom. 13 leert, d.i. overmits het *van Godswege* over ons komt.

Er ligt namelijk in de ongenoegzaamheid van de uitspraak van den aardschen rechter een straffe, die ons van Godswege om onzer zonden wil overkomt.

Dat ligt zóó.

In het paradijs was de mensch in zulk een toestand geschapen, dat *alleen God Rechter over hem was.* Alleen God bezat macht en recht om in den mensch het goed van het kwaad te onderkennen, d. w. z. rechter over hem te zijn. Maar hiermee neemt Adam geen genoegen. Op influisteering van Satan grijpt hij naar de mogelijkheid, dat hij zelf als God zal zijn, *kennende zelf het goed en het kwaad*, d. i. om zelf rechterlijk als mensch over den mensch te oordeelen. In zijn opstand tegen Gods majesteit ligt dus ook klaarlijk *dit* in, dat de mensch er geen vrede mee neemt, dat God rechter over hem zal zijn, maar dat hij zelf als rechter in Gods stoel wil gaan zitten, om tusschen goed en kwaad te oordeelen. Te oordeelen zelfs over zijn God.

En wat doet de Heere nu?

Hij gunt den mensch de begeerte van zijn zondig hart. In dat zondig hart heeft de mensch begeerd, dat niet God, maar *de mensch* als rechter zou zitten. Welnu, God de Heere geeft hem dien wensch zijns harten. Hij stelt menschen als overheden, menschen als rechters aan, en wil nu bij de uitkomst doen blijken, of de mensch, als rechter zittende, metterdaad gelijk hij in het paradijs tegenover God beweerd heeft, *kent het goed en het kwaad.*

En nu treden de menschelijke rechters op; ze beoordeelen alle voorkomende gevallen; ze wijzen vonnis in al wat hun wordt voorgelegd; en ze beelden zich metterdaad in het recht gevonden te hebben. En dat duurt tot eindelijk de Immanuël voor der menschen rechtbank verschijnt. Hier is nu de heilige, de reine, de vlekkelooze, Gij, rechter op aarde, welk oordeel velt ge nu? Kent ge nu werkelijk het onderscheid tusschen goed en tusschen kwaad? Zoo ja, dan zult ge dezen Immanuël niet slechts vrijspreken, maar zelfs met eere kronen, en voor hem als *uw* rechter op de knieën vallen. Maar indien ge hem veroordeelt, wat doet ge dan anders dan belijdenis doen van uw eigen blindheid, en van de onmogelijkheid dat de mensch zelf rechter aal zijn?

En toch, die mensch die als rechter zit, hij spreekt vonnis over den heilige, hij veroordeelt en doemt den onschuldige, hij verwijst Jezus als een overtreder ten doode. Maar hierin eet dan ook alle menschelijke rechtspraak zich zelf den dood. De Majesteit Gods, die in het paradijs beleedigd wierd, is gewroken. God alleen *kan* Rechter zijn. De mensch ontstal aan God die eere. Hij zelf zou zijn „kennende het goed en het kwaad", en zie nu op Gabbatha, hoe hij Barabbas vrijlaat, en Jezus uitzendt naar den kruisheuvel.

Doch we gaan verder.

Toen God de Heere na het paradijs, Overheidsmacht en dus ook macht tot rechtspraak *in Zijn naam* op menschen gelegd had, deed Hij dit, zeer zeker, om de dwaasheid van 's menschen pretentie te laten uitkomen en Zijn eigen majesteit te wreken; maar toch ook in dit oordeel mengde Hij *genade.* Niet die bijzondere genade, die *zaligmakend* is, maar wel die *algemeene* genade, die onder alle volk gespreid is, en waardoor God de verdierlijking en verduiveling van ons geslacht heeft tegengehouden, om een menschelijk leven op aarde mogelijk te maken.

Heel de rechtsbedeeling op aarde moet dan ook als een *genade* worden aanvaard, waarin Gods ontferming spreekt.

Nu heeft God de Heere die rechtsbedeeling niet aan alle volken in gelijke zuiverheid gegeven. Bij de Oostersche volken was deze rechtsbedeeling uiterst gebrekkig; en eerst bij de Westersche volken ziet ge rijker rechtsbedeeling opkomen.

Maar toch ook onder die Westersche volken, is er maar één, waaraan God de Heere *het genie van het recht* geschonken heeft, en dat volk zijn *de Romeinen.* Te Rome ontwikkelde zich een talent voor het recht en voor de rechtsbedeeling zooals nergens schier elders; en al mogen thans de Europeesche volken nog in menig opzicht boven het oude Rome staan; toch is van Rome uit de drang naar en het inzicht in wat recht is voor alle volken uitgegaan.

Het was daarom volstrekt niet onverschillig voor *wat* rechter Jezus te recht stond. Voor een Pharao of Belsazar zou zijn vonnis niet *het* vonnis van *het* menschelijk recht geweest zijn. Dat wierd het eerst doordien het de uitspraak wierd van een *Romeinschen* rechter. Of Herodes Jezus al veroordeelde, dat deed de zaak niet af. Neen, hij moest geoordeeld worden *door Pontius Pilatus.*

Meer nog.

De rechtsbedeeling is verbonden aan de macht der Overheid als zoodanig. Rechtsbedeeling is geen liefhebberij van eenige billijke of onbillijke beoordeelaars, maar rechtspraak van den Souverein. Alle recht wordt gesproken in den naam van koning of keizer of senaat.

Zoo was het dan noodzakelijk, dat deze twee saamvloeiden: én dat Jezus bezweek in een Romeinsche vierschaar, én dat hij gevonnist wierd door een Romeinschen rechter op een oogenblik, dat de Overheidsmacht in Rome op het grootst was.

Dit nu was het geval onder Pontius Pilatus. Te Rome zat de keizer, en het was de keizer van Rome die heerschappij bezat over heel de bekende *wereld.*

Een vonnis van Pontius Pilatus was alzoo een vonnis gesproken naar uitwijzen van de toen zuiverst ontwikkelde rechtsbedeeling, die ineengesmolten ligt met de grootst denkbare Overheidsmacht. Wat Pontius Pilatus vonniste, was een vonnis door den keizer der Romeinen gewezen, en de keizer van Rome was metterdaad *de rechter der gansche aarde*, in vollen zin *de wereldlijke rechter.*

Let er nu op, hoe in het vonnis van Pontius Pilatus God de Heere én de genade die ook in de aardsche rechtsbedeeling ligt handhaaft én tegelijk ons menschelijk rechtspreken veroordeelt.

Was Pilatus, als rechter in naam van den keizer, en alzoo in den naam van God, rechtsprekende onbekwaam en onmachtig, om het recht in Jezus' proces te vinden? Geenszins, want hij zelf geeft keer op keer getuigenis van Jezus' *onschuld.* Zelfs legt heel het Evangelisch verhaal hierop vollen nadruk. Neen, hetgeen waarvoor Jezus bezwijkt is de *macht* die in den rechter kleeft, en die ook de booze macht inhoudt, om tegen beter weten in, en ondanks de keurigste rechtsvormen, toch den onschuldige te veroordeelen. Vandaar dat ook Jezus zelf juist op die *macht* den nadruk legt: „Gij zoudt geen *macht* tegen mij hebben, zoo het u van boven niet gegeven ware."

Zoo blijkt dus dat God de Heere wel in de menschelijke rechtsbedeeling genoegzame klaarheid gelegd had, om schuld en onschuld te onderscheiden, maar dat de mensch die als rechter zit, te verdorven is om het als recht vast te houden.

Doch hoe ongerechtig ook het vonnis tot stand komt, het is en blijft een vonnis *in den naam des Heeren* gesproken. De veroordeelde mag er niet tegen ingaan. En zoo is het metterdaad de Heere zelf, en hierop komt het nu aan, die *in het vonnis door Pilatus gesproken, ons oordeel op den Immanuel gelegd heeft.* „Hij heeft onzer aller ongerechtigheid metterdaad ook rechterlijk op hem doen aanloopen!"

Vandaar dat de Heilige Schrift de opstanding van Christus allerwegen rechtstreeks met dit vonnis van Pilatus in verband brengt. Christus stertt als een overtreder, door den wereldlijken rechter, in den naam des Heeren, gevonnist. En naar den stand der algemeene genade moet dus Jezus onder dit oordeel bezwijken. Maar juist omdat dit vonnis van Pilatus geen menschelijke opinie, maar een in naam van God gesproken oordeel was, kan nu ook de uitspraak van het oordeel Gods over heel deze wereldlijke en menschelijke rechtsbedeeling niet uitblijven, en moet God de Heere, die in Pilatus' rechthuis een oordeel door den *menschelijken* rechter sprak, nu zelf als *Goddelijk* rechter optreden, om én Immanuël te rechtvaardigen én de menschelijke rechtspraak te veroordeelen.

En nu zult ge dan ook gevoelen, hoe de Catechismus zeggen kon, dat dit bezwijken van Jezus onder het vonnis van Pilatus *ons van het oordeel dat over ons gaan zoude, bevrijdt.*

Wat wachtte ons? Een oordeel Gods, niet waar? Ziet ge dus in het vonnis van Pilatus *niet* een oordeel Gods, hoe ter wereld zou dit vonnis u dan bevrijden kunnen?

Maar voelt en tast ge, dat Pilatus, in weerwil van al zijn schuld en gebrekkigheid en gruwelijk onrecht, toch als rechter op Gabbatha *in den naam des Heeren* daar zat, zoodat er in zijn oordeel een *oordeel Gods* kwam, dan merkt en ziet ge ook, hoe hiermee een oordeel „dat over ons gaan zoude", op Christus kwam, en hij, de Immanuël, door dit schriklijk oordeel te dragen, ons van het oordeel bevrijd heeft.

De Heere had gezegd: „Uw God is uw rechter"; de zondaar had geantwoord: „Neen, maar de mensch zal mijn rechter zijn!" En nu, dit geeft hem God nu naar de begeerte zijns harten, en het is dan nu door het instrument van een menschelijken rechter, dat Hij zijn oordeel uit laat gaan.

Wie nu daarbij staan blijft, die zinkt weg, en voor dien is er geen ontkomen. Maar wie, siende het vonnis van Pontius Pilatus, den opstand van het Paradijs herroept, en betuigt: »Neen, Heere, wij zijn *niet* kennende het goed en het kwaad! Wees Gij zelf, o, onze God, weer rechter over ons!", voor dien daagt in Jezus' verrijzenis niet slechts de rechtvaardiging van den Gekruiste, maar ook de rechtvaardiging zijner eigen ziele.

Overgeleverd om onze zonden, maar ook *om onze rechtvaardigmaking* opgewekt!

KUYPER.

„Hebt vurigelijk lief!"

> Hebbende dan uwe zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid, door den Geest, tot ongeveinsde broederlijke liefde, zoo hebt elkander vurigelijk lief uit een rein hart.
>
> 1 Petr. 1 : 22.

In *liefde* schieten Gods kinderen het meest te kort, en het pijnlijkst is, dat ze van dit te kort schieten in de liefde soms jaren lang niets gevoelen.

Zit dan de *wortel* der liefde niet in hen? o. Natuurlijk! Hoe kan dit anders? Althans zoo ge van »overgezetten uit den dood in het leven" spreekt.

De wortel is er wel, maar er bot niets uit en er bloeit en er geurt niets.

Vrijmoedige aanspraak aan Z. H. Prins van Oranje (Willem II).

DOOR

M. TEELINCK.

II.

Hij (de Heere) heeft een hulpe besteld bij een held, Prins Willem, wiens gedachtenis tot zegen is, toen Frankrijk, Engeland, Duitschland en alle andere potentaten hun rechterhand achterwaarts trokken, toen de vijanden over ons kwamen, en ons niet durfden aannemen tot een erfdeel, om een muur om ons te zijn tegen de verbolgenheid onzer benauwers en ons te redden van de hand onzer vijanden en vervolgers. Want zij vreesden, dat wij tegen elkander in stukken zouden geslagen worden en dat zij, met een koning over ons te zijn, hun eigen vettigheid en welvaren zouden verlaten en, met dezen lastigen steen beladen, zelf doorsneden zouden worden. Alzoo zouden immers de helper en die geholpen zouden worden, struikelen, nedervallen en tezamen teniet worden, dewijl onder ons in het eerst, in den beginne van onzen staat, noch macht, sterkte, eere, noch krijgsvolk of aanzienlijke personen waren om voor het aangezicht onzer vijanden te kunnen bestaan, of om dat groote werk aan te vangen. Toen is het nochtans dat Prins Willem, vol zijnde van den Geest des Heeren, zijn ziel vermand heeft ter dood toe, en zijn eere, zijn goed, zijn staat, zijn huis, zijn erfenisse heeft laten varen. Hij is toen gemaakt tot een gesprenkelden vogel om van ieder gegeten te worden. Zijn raat, toekomende bevorderingen van den koning van Spanje, ja zijn leven niet dierbaar achtende, is hij gekomen tot de hulpe des Heeren met de helden, om Gods volk van het geweld der hel te verlossen en vrij te maken van den dood, van al hunne vijanden en haters, die hen vervolgd hebben, met zulken zegen, dat alle inwoners der wereld, zoowel slechte als aanzienlijke, het ter oore namen en wel merken konden, dat de Heere met hem was, zijne wegen voorspoedig maakte en tot hem zeide: »Wees sterk en heb goeden moed en verschrik niet en ontzet u niet, de Heere, uw God, is met u alomme, waar gij henengaat" (Jos. 1 : 8, 9). Want in korte tijden heeft de Heere een schrik voor zijner vijanden aangezicht gezonden, hen vertsaagd gemaakt, hen den nek doen keeren (Exod. 23 : 17). Hunne vastigheden, Den Briel, Enkhuizen, Vlissingen zijn als eerste vruchten hem in den mond gevallen en daardoor zijn de poorten des lands wijd geopend tot verderen voortgang. En om allengskens een vorm van regeering op te richten, zijn, gelijk ook eerst Holland en Zeeland, daarna meer andere provincien, door een Unie in 1579 samengevoegd tot één lichaam. Toen de vijanden zagen, dat God een plaatse voor ons bereid had, en onzen wortel deed wortelen, om zijne ranken te doen uitschieten tot aan de zee, en zijne scheuten tot in de andere omliggende provincien, is er eene verschrikking op hen gevallen en een vreeze, dat de Heere ons dat land zou geven. Om dat te voorkomen hebben zij tezamen raad genomen, hoe zij Prins Willem, omdat hij een krijgsman was, als een boom met zijne vruchten verderven en uit het land der levenden uitrocien zouden.

Hiertoe hebben zij een Belialsman, Balthasar Gerards, gevonden, die binnen Delft in Mei 1584 zijn zinkroer (dat hij gekocht had voor een aalmoes, die de prins hem zelf gegeven had) spande en hem schoot, waarop die door luchtige prins, wiens gedachtenis in eeuwigheid is, uitriep: »Heere God, wees mijner ziele genadig, want ik ben zeer verwond. Heere God, wees mijner ziele en dezes armen volks genadig." Na deze woorden stierf hij. En zoo is het sieraad Israels, een vorst, ja een groote in Nederland gevallen. Daarover verblijdden zich de dochteren der Spanjaarden, en de dochteren der onbesnedenen sprongen op van vreugde en zeiden: »Daar ligt de man, die de koninkrijken deed beven," en meenden dat het met dien dood al gewonnen was, zoodat het met de overblijvenden zou gaan als met de schapen, die geen herder hebben: het overblijfsel, klein, weinig en onmachtig zijnde, voor hun aangezicht niet zou kunnen bestaan, maar haast wederom aan Spanje komen; en de Gereformeerden in den middag verdreven en uitgeworteld zouden worden. Dit was hun hope.

Maar die in den hemel woont belachte hen; de Heere bespotte hen en heeft getoond, dat, wanneer zij meenden, noch wortel, noch tak te laten, Hij den stam met den wortel wilde behouden. Want het geschiedde na eenige dagen, als er groote confusien ontstonden, omdat de kampvechter weg was, dat de oudsten en staten des lands tot Prins Maurits zeiden: »Kom en wees ons tot eenen overste, opdat wij strijden tegen onze wederpartijders; gelijk wij in alles naar uwen prins Willem gehoord hebben, zullen wij naar u hooren. Alleen wees sterk en heb goeden moed."

Toen is het geschied, dat prins Maurits in het jaar 1587 het generaalschap heeft aangenomen en, niettegenstaande hij teeder was, zóó gelukkiglijk uitgevoerd, dat hij dagelijks sterk en de koningsgezinden zwakker werden. Want de Heere heeft hen geplaagd en ons doen voortschieten, hun juk van onzen hals genomen en prins Maurits veel grooter overwinningen gegeven, waardoor zij hem vreesden al de dagen zijns levens, gelijk zij zijn vader gevreesd hadden, zoodat zij eindelijk gedwongen werden tot onze regenten te zeggen: »Zal dan het zwaard eeuwiglijk verteren, en weet gij niet, dat het ten leste bitterheid zal zijn? Laat ons Treves maken." Hetwelk, alhoewel tegen den zin van prins Maurits en de beste patriotten, uitgewrocht wierd, zoodat het volk stilstond en Spanje niet meer najoeg, en niet verder voortvoer te strijden den krijg des Heeren. Alzoo heeft de Heere onze wederpartijders en haters beschaamd gemaakt, die daar meenden, uit Israel af te houwen den kop, den staart, den tak en de kieze op eenen dag, maar ons hoofd verhoogd heeft boven onze vijanden, die rondom ons waren, zoodat wij door zijne goedgunstigheid voor een tijd vrede hadden van alle zijden, terwijl elk woonde onder zijn wijnstok en vijgeboom van Dan tot Berseba.

DE GAAV FORTMAN.